

Konwencje i porozumienia cz 2

Echo nr 118-119/2004

Konwencja Berneńska

Konwencja o ochronie dzikiej europejskiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych

Convention on the conservation of european wildlife and natural habitats

Jednym z najcenniejszych europejskich skarbów jest różnorodność przyrody. Dziedzictwo to składa się z szeroko rozprzestrzenionych siedlisk, gatunków i krajobrazów. Niestety różnorodność ta jest w poważnym stopniu zagrożona. Przeglądając wartościowe i charakterystyczne siedliska widzimy odcisnięte na nich piętno ludzkiej działalności. Stale spada liczebność wielu gatunków i zwierząt, a wiele z nich stoi na skraju zagłady. Szacuje się, że na kontynencie europejskim występuje ponad 2,5 tys. różnych typów siedlisk i ok. 200 tys. gat. roślin i zwierząt. Spośród zwierząt występujący w Europie 15% gatunków ptaków, 30% płazów, 42% ssaków, 45% gadów i 52% ryb słodkowodnych posiada status zagrożonych. W obliczu takiej sytuacji już w latach siedemdziesiątych XXw. wiele krajów zadeklarowało konieczność podjęcia działań w celu zachowania „dziedzictwa przyrody” dla przyszłych pokoleń. To poczucie odpowiedzialności zaowocowało ustaleniami, do jakich doszło w marcu 1973r. Odbyła się wówczas w Wiedniu Europejska konferencja ministerialna w sprawie środowiska. Jednym z ustaleń przyjętych na tej konferencji było zalecenie nr 720, które dotyczyło potrzeby wykreowania wspólnej europejskiej polityki dla ochrony roślin i zwierząt, poprzez przygotowanie

regulacji prawnych obejmujących cały kontynent. Planowana umowa międzynarodowa miała wprowadzić ograniczenia w polowaniu, zabijaniu i łapaniu zwierząt wymagających ochrony, i w nadmiernym eksploatowaniu zasobów rybnych, kolekcjonowaniu ptasich jaj oraz zakazu odłowu ptaków w sieci. Podczas Drugiej europejskiej konferencji ministerialnej w sprawie środowiska przyjęto Rezolucję nr 2, która zalecała utworzenie w ramach Rady Europy, Tymczasowego Komitetu Ekspertów, który miał przygotować prawne narzędzie dla ochrony dzikich roślin i zwierząt, w szczególności koncentrując się na gatunkach wędrownych i siedliskach naturalnych występujących w Europie. W celu zredagowania tej umowy międzynarodowej Komitet Ministrów w czerwcu 1976r. powołał Tymczasowy Komitet Ochrony Dzikich Roślin i Zwierząt. Efektem jego pracy stał się projekt Konwencji o ochronie dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych.

Jednym z założeń Konwencji jest podejmowanie przez Strony stosownych działań dla zapewnienia trwałości występujących gatunków, przy jednoczesnym uwzględnieniu wymagań gospodarczych i potrzeb rekreacyjnych. Jednym z działań, jakie Strony Konwencji mają podjąć, jest opracowanie krajowej polityki ochrony dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych i ginących, zwłaszcza gatunków endemicznych oraz tych, których siedliska w myśl postanowień Konwencji są zagrożone. Zgodnie z naukowymi przesłankami, do Konwencji dołączono załączniki zawierające listy gatunków roślin i zwierząt. Załącznik I obejmuje rośliny, a załącznik II zwierzęta wymagające ścisłej ochrony. W załączniku III umieszczone są gatunki dzikich zwierząt, których eksploatacja powinna być regulowana przepisami tak, aby populacje tych gatunków nie były zagrożone.

W 1995r. Stały Komitet Konwencji powołał do życia sieć ekologiczną Emerald. Sieć ta została przewidziana do utworzenia na terytorium całej Europy i części północnej Afryki. W krajach należących do Unii Europejskiej jej rolę odgrywa tworzona obecnie sieć ekologiczna Natura 2000. Zapis prawny, dotyczący Natura 2000 znajduje się w nowej ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r. w art. 25 – 39 (Dz. U. z 2004r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).

Spośród gatunków zagrożonych w skali globalnej, na obszarze Polski występują m. in. następujące gatunki ptaków: derkacz, drop, wodniczka, podgorzałka, orlik grubodzioby, bielik

Jedne z pierwszych gatunków ssaków zagrożonych w skali globalnej, na obszarze Polski uznano:

- Niedźwiedź brunatny
- wilk
- ryś

Wymienione gatunki w Konwencji Berneńskiej licznie znajdują się również w Powiecie Limanowskim, są to m. in.:

- Owady: kozioróg dębosz
- Płazy: salamandra, traszka karpacka, kumak górski
- Gady: jaszczurka zwinka, żmija zygzakowata
- Ptaki: bocian czarny, głuszec, puszczyk, dzięcioł biało-grzbiety i trójpalczasty, drozd obrożny
- Ssaki: ryś, żbik, wydra, wilk

Polska podpisała w/w konwencję 24 marca 1995r. i weszła w życie 1 stycznia 1996r.

Niezależnie od polityki, jaką poszczególne kraje dotychczas prowadziły w stosunku do gatunków i siedlisk, Konwencja każdą ze Stron zobowiązuje do „podjęcia właściwych i niezbędnych

środków ustawodawczych i administracyjnych, by zapewnić ścisłą ochronę” dzikim gatunkom roślin i zwierząt, wymienionym odpowiednio w załącznikach I i II do Konwencji oraz siedliskom dzikich roślin i zwierząt, a szczególnie gatunkom wymienionych w załącznikach I i II. W stosunku do gatunków wymienionych w załączniku III, od każdej ze Stron wymagane jest wprowadzenie takiej ochrony, żeby ich populacja nie była zagrożona, przy czym w tym przypadku, w znacznej części zapisy konwencji Berneńskiej uzupełniają się z zapisami Konwencji o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, o której napiszemy w następnym numerze „Echa”.

Dodatkowe informacje na stronach:

www.jastra.com.pl/klub/berno1.html

www.lkp.org.pl/prawo_html/konw_bern.html